

Prædiken til Trinitatis søndag

Matt. 28, 16-20

Det er Trinitatis søndag i dag, Hellig Trefoldigheds Fest, som man tidligere kaldte den, eller med andre ord: tre-enighedens dag. I dagens evangelium har vi hørt Jesus opfordre sine disciple til at gøre alle folkeslag til hans disciple, idet de ”døber dem i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn”. Desuden hørte vi i læsningen fra alteret, hvordan Paulus i sin lovprisning talte om Guds forskellige måder at virke på: som Skaberens, der før altings begyndelse besluttede at frelse verden i Kristus, om Kristus som sammenfatningen af alt, både det jordiske og himmelske, og om den hellige Ånd, som menigheden blev beseglet med, da den kom til tro. Her og andre steder i Det nye Testamente ligger kimen til den mere udfoldede tankegang om Gud som tre personer, der udvikledes i løbet af kristendommens allerførste århundreder, og som vi kender fra den tredelte trosbekendelse.

Det har været en udfordring for den kristne tænkning at udrede, hvad der skal forstås ved den treenige Gud og afvise den misforståelse, at det skulle dreje sig om tre forskellige individuelle væsener eller guddomme. Hvor det i de tidligste menigheder var tilstrækkeligt at bekende Jesus som Herre,

blev det med tiden nødvendigt at gennemtænke, hvordan man nærmere skulle forstå forholdet mellem Faderen, Sønnen og Helligånden.

Vi kender alle sammen den trosbekendelse, som vi synger næsten hver eneste søn- og helligdag. Den kaldes den ”apostolske”, fordi man har ment, at den gik helt tilbage til apostlenes tid. Grundtvig mente endda, at den var et ”ord af Herrens egen mund”, det vil sige formet af Jesus selv. Det er nu tvivlsomt, men gammel er den i hvert fald, betydeligt ældre end den, jeg i dag valgte at bekende fra alteret. I dagens anledning brugte jeg den noget længere, såkaldte ”nikænske” trosbekendelse, som også er aftrykt omme bagest i salmebogen. Den er blevet til som et resultat af forskellige kirkemøder, hvor det har været vigtigt at nå til enighed om, hvordan troen på den treenige Gud skulle formuleres. Dengang var der teologer, som hævdede, at Jesus ikke var Guds Søn, men Guds første skabning. Den tanke blev kraftigt afvist med bekendelsens understregning af Jesus som Guds Søn, ”født”, ikke skabt, og af samme væsen som Faderen.

Det var ikke kun i trosbekendelsen, at tanken om Gud som treenig kom til udtryk.

Redaktion
Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

Endnu før den nikæenske trosbekendelse fik sin nuværende udformning sidst i 300-tallet, forsøgte den syriske salmedigter Efraim på sin måde at give udtryk for sin tro på den treenige Gud.

Det er nok de færreste, der har hørt om Efraim, som levede hele sit liv i det nordlige Syrien. I dag ligger hans hjembyer på den tyrkiske side af grænsen, men dengang lå de tæt ved grænsen mellem Romerriget og Perserriget. Da perserne erobrede hans fødeby, måtte han sammen med byens øvrige kristne indbyggere flygte vestpå til en mere sikker by. Her fik han ro til at skrive en stor samling salmer, hvoraf flere hundrede kendes i dag.

Efraim bekæmpede en række kætterske opfattelser, som var fremme i tiden, men han tog også afstand fra forskellige kristne tænkeres forsøg på at definere Gud. For ham var det nærmest blasfemisk at forsøge at begribe Gud ved at spekulere. Efraim gik i rette med ”grublerne”, alle dem, der mener, at de med deres forstand kan udgranske Guds skjulte væsen og hemmeligheder. For ham var Gud det ophøjede mysterium, som et menneske kun kan nærme sig i bøn og tilbedelse eller hengivelse til Gud og hans virkelighed. Kun gennem det poetiske billedsprog kan man forsøge at nærme sig Gud. Et godt eksempel på hans billedsprog møder vi i den salme, vi sang for lidt siden – gen-digtet for få år siden af Jørgen Michaelsen.

Gud Fader er solen,
og Sønnen er lyset,
og varmen Den Hellig Ånd, -
de fandt os i kulden

og mørket og tog os
med kærlighedsdåben i hånd.

Lad solen stå højt på
sin himmel – dens lys og
dens varme er her, hvor vi bor, -
Guds søn midt iblandt os,
Guds ånd i vort hjerte
har sat sig velsignede spor.

Gud Fader er solen,
og Sønnen dens stråler,
som oplyser os og vor jord, -
Guds ånd skaber grøde
og liv, så vi griber
det nådige budskab og tror.

Efraim sammenligner her den treenige Gud med solen, lyset og varmen: solen står højt oppe på himlen og er fjern og uopnåelig for mennesker på jorden. Hvordan kan vi overhovedet vide noget som helst om solen, udtale os om den eller have noget forhold til den? Det kan vi, fordi den sender sit strålede lys og sin livgivende varme ned over os.

Her er der nogle forestillinger, vi uden videre kan overføre til Faderen, Sønnen og Helligånden: om Gud som livets ophøjede midtpunkt, om Jesus Kristus som lyset i verdens mørke og ondskab – og om Helligånden som liv og varme i vores livs fællesskab.

De tre er ikke én. Men de er ét – er af samme væsen og vil det samme, og det er det, der er sagen i den kristne tro. Når vi overhovedet kan finde på at sige, at verdens ophøjede skaber er vores barmhjertige frelser, er det, fordi Faderen og Sønnen og Helligånden hænger sammen.

Ligesom vi møder solen gennem dens lys og varme, møder vi Gud gennem hans søn Jesus Kristus og gennem Helligånden.

Trinitatistiden, som vi nu går ind i, er én lang fest for den treenige Gud. Vi holdes fast på, at Gud giver sig til kende i verden. At Gud er her. Midt iblandt os. Gud er ikke en Gud uden for verden, men har blandet sig og vil blande sig i verden som Søn, og blander sig hele tiden som Helligånd.

Men trinitatis er også festen for os selv, for hverdagen, for kirkens, menneskets hverdag, i lyset af troen og håbet, den treenige Gud, Fader, Søn og Helligånd. Det er en hverdagsfest, fordi det er i vores dagligdag med hinanden, at troen, håbet og kærligheden skal blive konkrete, blive til handlinger og ord. Det er i hverdagen, at solen, strålerne og varmen skal tage fysisk form i vores liv med hinanden. Solen som den, der lyser på vores vej. Strålerne, der fylder vores liv med mål og mening. Og varmen vi får og deler med vores omgivelser.

Peter Michaelsen

Rørby-Værsløv-Ubby-Jorløse-Store Fuglede-Lille Fuglede

Salmer:

318, 435, ”Gud Fader er solen”, 364, 11